

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones Hæreticorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quod SS. Patres explicant de timore servili, nam hic est, qui sapientiam inchoat; non filialis, qui illam perficit & consummat. Eccles. 1. *Timor Domini expellit peccatum*, inchoative scilicet & dispositive, quia ad justificationem & expulsionem peccata disponit. Unde Isaia 26. ubi Vulgata habet: *Concepimus & quasi parturimus, & peperimus spiritum: salutes non fecimus in terra*: Septuaginta legunt: *A timore tuo Domine concepimus, & peperimus spiritum salutis*, id est penitentia salutaris, ut explicat D. Thomas 3. p. quæst. 85. art. 5. in argumento *sed contra*. Huc pertinere potest, quod Augustinus Tract. 8. in Epist. 1. Joan. ait: *Cæpit aliquis credere diem iudicii: Si cæpit credere, cæpit & timere: Timendo corrigit se, vigilat adversus hostes suos, id est peccata sua; incipit reviviscere interius &c.* Et Tract. 9. in Epist. Joan. Opus est (inquit) ut intret timor primo, per quem veniat charitas. Timor medicamentum, charitas sanitas. Adhibetque ad id confirmandum similitudinem setæ, per quam linum introducit. Si nullus est timor (subdit) non est quæ intret charitas: sicut videmus per setam introduci linum &c. Rem in Psal. 127. aperte docet hunc timorem servilem, bonum esse & utilem: Ille timor nondum castus (inquit) presentiam Domini, & penas timet; timore facit quicquid boni facit, non timore amittendi bonum illud, sed timore patiendi illud malum: non timet ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed timet ne mittatur in gehennam. Bonus est & iste timor, utilis est. Et certè, nisi bonus esset & utilis, Christus ad illum non hortaretur Matth. 10. sic dicens: *Time eum qui potest corpus & animam perdere in gehennam*. Nec Joannes Baptista Lucæ 3. ex timore penæ homines ad penitentiam excitasset, his verbis: *Genimina viperarum, quis ostendet vobis fugere à ventura ira?* Facite ergo fructus dignos penitentia. Nec etiam tantopere SS. Patres timorem illum commendarent & laudarent, sicut illum extollunt; nam Clemens Alexandrinus illum *fidei coadiutorem* appellat; Ambrosius, *clarum animæ fluctantis*; Gregorius Magnus: *Anchora mentis* (inquit) *pondus timoris*. Tertullianus de cultu foemin. cap. 2. *Timor fundamentum salutis est, præsumptio impedimentum timoris*. Demum Petrus Cellensis lib. de panibus cap. 14. *Quasi quidam custos super innumerabiles gazas, sic timor in ultimo carismatum ponitur, ad conservandas incomparabiles gratias. Gemma pretiosissima pietas, sed facile ab impietate subripitur, nisi timore custodiatur.... Habeamus bonas & pulchras gratiarum puellas, sed sub custodia diligentissimi pedagogi, scilicet timoris.*

33. Potest etiam conclusio hac ratione tuaderi. Timor est quædam fuga mali; fuga verò mali rationem suam sumit ex bono cui opponitur istud malum, cum malum odio habet & fugi non possit, nisi quia adversatur bono: Sed bonum cui adversatur gehenna tanquam malum, nempe celestis gloria & beatitudo, licito, bono, rectoque desiderio appeti potest: licitum ergo, bonum, & rectum est, gehennam, tanquam oppositum ei malum, timendo fugere, subindeque attritio ex metu gehennæ est actus bonus & laudabilis.

34. Confirmatur: In attritione ex metu gehennæ tria solum reperiuntur, nempe intentio finis, videlicet voluntas fugiendi penam: medium, scilicet deestituti peccatum; & ordinatio talis medii ad illum finem: Sed quodlibet ex illis tribus est bonum & honestum: Ergo & attritio ex metu

A gehennæ bona & honesta est. Major patet. Minor verò quoad singulas partes suadet. In primis quod voluntas fugiendi penam bonam, manifestum est, utpote cum illa pena quam in la, & ex se odio digna. Quod etiam deestituti peccati sit bona, per se constat. Denique quod ejus ordinatio ad vitandam penam, bona sit, eo patet; quod nullum est medium aptius evitatur rei ad vitandum penam, quam vitare culpam; & licet culpa sit malum altioris ordinis quam pena, dummodo tamen deestituti peccati ordineur ad fugam penæ præcisè tanquam ad finem proximum, ita ut non excludat peccatum ulteriolem ejus relationem ad Deum, non est illa talis ordinatio, sed bona; Deus enim intermedium ordinat bonum excellentioris ordinis ad bonum inferioris ordinis, quando utrumque in gloriam suam cedit, ut patet in Incarnatione & passione Christi, quam ordinavit ad nostram salutem, tanquam ad finem proximum; juxta illud Symboli Nicæni: *Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit de calis, & incarnatus est.*

§. II.

Solvuntur objectiones Hæreticorum.

C Contra istam conclusionem obijciunt hæretici: Qui ex solo metu gehennæ dolet de peccatis, peccat: Ergo attritio ex metu gehennæ non est actus bonus & laudabilis. Consequenter patet, Antecedens probatur multipliciter. Primo ex Augustino dicente quod si sit delinquantem ex eo solum quod videtur, furi est confusio: Ergo similiter qui dolet de peccato, & delinquantem ex eo solum quod timet gehennam, peccat: confusio est.

Secundo, Actus quo quis magis dolet de penam quam de culpa, est malus & vituperabilis, utpote contra rationem naturalem dictantem magis esse dolendum de majori malo, quam de minori. Sed qui ex solo metu gehennæ dolet de peccatis suis, magis dolet de pena, quam de culpa: dolet enim de culpa propter poenam, propter quod artem unumquodque tale, & illud magis: Ergo qui ex solo metu gehennæ dolet de peccatis, peccat.

Tertio, Actus virtualiter & implicite includens voluntatem moraliter malam, est malus: Sed dolor de peccatis ex metu gehennæ, includit voluntatem moraliter malam; nam implicite & virtualiter includit hunc affectum, peccata non deestituti, si nulla esset eis imposita poena: Ergo talis dolor malus & vituperabilis est.

Quarto, Ordinare majus bonum ad minus bonum, malum ac vituperabile est, cum in eo fiat injuria majori bono, quod ordinatur ad minus: Sed ille qui dolet de peccatis propter dolorem gehennæ metum, ordinat minus bonum, scilicet vitiationem poenæ, ad majus bonum, nempe vitiationem culpæ: Ergo male agit, & peccat.

Quinto, Si timor servilis bonus sit, erit etiam bonus timor mundanus: At hic bonus non est, quippe qui homines malos facit: Ergo nec timor servilis, subindeque nec dolor ex illo proveniens.

Denique, Si attritio ex metu gehennæ esset bona & laudabilis, esset actus virtutis: Sed hoc dici nequit, ut innuit S. Thomas hic art. 2. ad 2. Ergo nec illud.

Resp.